No. 1405 Zaterdag 3 December 1910. 27ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
Redactie en Administratie
Waterkant, Overzijde.
Oud No. 223. Nieuw No. 4.

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10.— pa anja
Un numero sol fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0.50 cada regel mas 7½ cts.

Curaçao 2 December.

DE STROOHOEDEN-INDUSTRIE
IN
Ecuador en Peru.

door Dr. P. RIVET.

III.

HET HOEDENVLECHTEN.

Het vlechten in Ecuador.

In tabel I heb ik voor memorie opgegeven de centra, van heel weinig belang: Napo in het Amazone-gebied en de provincie Loja.

Toen in het jaar 1863 kolonel Manuel Antonio Cerda gouverneur was van de provincie Napo, richtte hij in de hoofdstad Santa-Rosa een vlechtschool op met een dozijn Indianenkinderen als eerste leerlingen. De industrie heeft zich dáár, naar het schijnt, bijzonder voorspoedig ontwikkeld. Het vlechtstroo wordt ter plaatse zelf geoogst. Het is blank stroo. De hoeden gaan niet naar Quito, maar worden langs de rivier Marañon uitgevoerd. Nog een bijzonderheid is te vermelden: in deze streken dekken de Indianen hun huizen met de uitgegroeide bladeren van het toquillastroo.

In de provincie Loja is de vlechtindustrie nog van zeer jongen datum. In de maand September 1901, vormde zich te Loja de *Sociedad industrial de Señoras*, waarvan het doel was, het aanleeren en de verspreiding dezer industrie. Den 10 Augustus 1905 hield deze Vereeniging een tentoonstelling van 70 hoeden, waarvan sommigen werkelijk fijn en goed gevlochten waren. In twee dorpjes van dezelfde provincie, te Catacocha en te Gonzanamá zijn eveneens dergelijke vereenigingen opgericht.

De productie van Tabacunda, provincie Pichincha, canton Cayambe, ofschoon vrij aanzienlijk, heeft toch bij langen na niet dien omvang, dien deze industrie bezit in de twee groote centra, waarvan ik nu ga spreken, nl. vooreerst de kuststreek, en vervolgens de vallei gelegen tusschen de Andes, de provincies Azuay en Cañar.—

De Stroohoedenindustrie in de Provincies Manabí en Guayas. (Ecuador).

Deze twee provincies grenzend aan de kuststreek van Ecuador vormen het centrum, waar het hoedenvlechten het meest belangrijk is en ook de beste reputatie geniet. Men heeft getracht deze industrie eveneens in te voeren in het Noorden in de provincie Esmeraldas en zoo ook in het Zuiden in de prov. Oro, maar tot nu zonder noemenswaardig resultaat.

De centra van het hoedenvlechten zijn: de plaatsen Jipijapa, Montecristi en Santa-Ana in de prov. Manabí; en Santa-Elena en Manglar-alto in de prov. Guayas.

Onder overigens gelijke verhoudingen, genieten toch de voortbrengselen van Manabí een beteren naam dan die van Guayas. In Montecristi legt men zich speciaal toe op het vlechten van de allerfijnste hoeden, in Jipijapa maakt men meer de hoeden van de middelsoort en van de ordinaire soort; in Santa-Ana alleen de heel ordinaire en gewone hoeden.

De oorsprong dezer industrie gaat schuil in de nevelen van het verleden. Sommigen meenen, dat het hoedenvlechten al aan de Indianen bekend was vóór de verovering van het land door de Spanjaarden.

De hoedenvlechters in deze twee prov. werken gemiddeld 6 tot 8 uur daags, aldus verdeeld: 5 uur op den dag en 2 uur gedurende den nacht. Voor den ordinairen hoed komt het er niets op aan, op welk uur men er aan werkt, omdat de vlechter het stroo onder het vlechten met water steeds nat maakt; maar voor het werken aan de fijnere hoeden kiest men die oogenblikken uit, waarop de dampkring het meest verzadigd is van vochtdeelen. Daarom vlecht men alléén op het einde van den dag, gedurende de eerste uren van den nacht en in den vroegen morgenstond, anders is het stroo broos en breekt telkens af.

In vroeger jaren voerde het canton Jipijapa elke maand 1500 dozijn hoeden uit, bijna alle hoeden, die gevlochten werden, waren ook voor export bestemd; naderhand heeft de industrie een zwaren tijd doorgemaakt, zoodat tegenwoordig niet meer dan 200 dozijn per maand worden uitgevoerd of 28.800 stuks hoeden per jaar, die een waarde vertegenwoordigen van 48.000 tot 60.000 sucres. Het canton Montecristi voert ongeveer gelijke hoeveelheid per jaar uit, maar deze vertegenwoordigen een waarde van 80.000 S., omdat dit alleen heel fijne soort is.

Het Hoedenvlechten in de prov. Cañar en Azuay.

Deze twee prov., gelegen in de nabijheid van de Andes-vallei vormen in Ecuador het tweede centrum van de stroohoedenfabrikatie. Het klimaat is er te koud, dat het toquillastroo ter plaatse zelf kan groeien; dit stroo wordt er ingevoerd hetzij van de kuststreek, hetzij uit de meer oostelijke streken van Gualaquiza.— De datum van het eerste begin dezer industrie in deze twee prov. ligt in de jaren 1843—1844, ten tijde dat deze twee prov. nog met elkander vereenigd waren. Een bewoner van Cuenca, M. Benigno Malo, had zich met die taak belast, niettegenstaande duizend moeilijkheden in den weg stonden. Van de school van Cuenca koos bij zes kinderen uit, M. Bartoméo Serrano stuurde hem nog zes anderen, uit de besten uitgekozen van de school van Azógues. De toenmalige President der Republiek, Generaal Flores, gaf vrijstelling van dienst aan een soldaat, afkomstig van Manabí, om één jaar lang als leermeester in het vlechten op te treden. Met den geldelijken steun van de Heeren B. Serrano van Azógues, van M. Herédia en G. C. Carrion van Cuenca liet men van Manabí stroo komen en het eerste resultaat was, dat men uit de opbrengst de eerste onkosten wist te dekken. En ondanks de onredelijke oppositie van de ouders der leerlingen werd toch het beoogde doel bereikt. Tegenwoordig verkeert hier deze industrie in een staat van hoogen bloei, zoodat in de plaatsen Biblian, Azógues, Deleg, Chuquipàta, behoorende tot de prov. Cañar,— en in Sigsig, Llacao, Paute, Gualacéo en Cuenca, gelegen in de prov Azuay, een aanzienlijk getal menschen, zoowel mannen als vrouwen, in het hoedenvlechten een bestaan vinden.

Ziehier een statistiek van het aantal vlechters in de prov. Azuay, mij door den gouverneur van dat distrikt verschaft:

	Mannen.	Vrouwen	Totaal
In Gualacéo	70	26	96
„ Paute	13	5	18
„ Cuenca en omstreken	620	860	1480
„ Sigsig	730	640	1370
	1453	1531	2964

Ik heb gegronde reden om aan te nemen, dat deze officieele cijfers ver beneden de werkelijkheid blijven.

In alle opgenoemde plaatsen wordt uitsluitend het stroo van Manabí verwerkt, behalve alleen in het dorp Sigsig, waar men het stroo van Gualaquiza gebruikt. De industrie werd er eerst ingevoerd in het jaar 1860; maar eerst sedert 1872 toont elk jaar een vooruitgang van productie in dit dorp aan.

De vier voornaamste markten in deze streek zijn: Cuenca, Azogues, Sigsig en Deleg. Het dorp Biblian maakt speciaal werk van de fijne soorten. De hoeden in Sigsig gemaakt zijn gemakkelijk te herkennen aan de groenachtige kleur, een gevolg van de gebruiktestroosoort. Daar in Sigsig maakt men bijna uitsluitend hoeden van 2 à 3 sucres per stuk.

Het is vrij moeielijk betrouwbare cijfers te weten te komen omtrent den uitvoer dezer prov. Azuay en Cañar. Eensdeels zijn de officieele statistieken daar niet te vertrouwen; andersdeels geven die statistieken de totale productie aan, daaronder begrepen dus wat in het land blijft en gedragen wordt. De exporteurs van Cuenca schatten het aantal uitgevoerde hoeden op 1000 dozijn per maand en het getal dat er per week gevlochten wordt op 400 à 500 dozijn.

Ziehier de officieele statistiek van de totale productie in de prov. Azuay over de jaren 1903 en 1904:

	1903	1904	Toename
Cuenca en omstreken	2840 doz.	3116 doz.	276
Azógues en omstreken	4103 doz.	5424 doz.	1321
Sigsig	3009 doz.	5123 doz.	2114
Totaal	9952 doz.	13663 doz.	3711
Gewicht in K.G.	130.798 KG.	179.571 KG.	

Naar het zeggen is de productie in 1902 ongeveer 25 pct. minder en in 1901 40 pct. minder geweest dan 1903, dus ongeveer 5971 dozijn in 1901 en 7464 in 1902.

De export heeft plaats door middel van muildieren van Cuenca naar de kleine havenplaats Naranjal. De vracht voor elk muildier beloopt 6 tot 7 sucres. De last van elk dier bedraagt 70 dozijn hoeden, wegend 92 K.G. met een waarde van 2.100 sucres, als gemiddelde prijs voor elken hoed 2.50 S. berekenend.

Kerk en Kultuur.

In een zijner „conférences" stelt de groote kanselredenaar *Lacordaire* ons Christus voor, op het oogenblik dat Hij Zijnen leerlingen Zijn laatste woorden toespreekt, en die als het ware Zijn testament zijn: „*Gaat en onderwijst alle volkeren*".

„Gaat, zoo spreekt Hij, gaat, wacht de menschheid niet af, maar gaat voor haar uit; onderwijst, niet als wijsgeeren redetwistend en bewijzend, maar als een gezag dat leert en zich zelve bevestigt; spreekt, niet tot een volk, niet tot een landstreek, niet tot een tijdperk, maar tot de vier windstreken des hemels en der toekomst; gaat leerend voort tot de meest afgelegen oorden door alle tijden heen."

Alle volkeren, door alle tijden heen, onderwijzen, ziedaar wat de R. K. kerk gedaan heeft en nog immer doet, voor de *verstandelijke ontwikkeling*.

En vóór alles dienen wij hier te wijzen op het *godsdienst onderricht*, dat de R. K. Kerk der wereld gaf.

Het is een niet te loochenen waarheid, dat de kennis van de godsdienstige waarheden, die de Kerk leert, op zich zelve reeds de grootste schat zijn van het verstand.

Waartoe dient het verstand en zijn ontwikkeling? Om tot de *waarheid* te komen en haar meer en meer te erkennen.

Het *bezit der waarheid* derhalve worde door alle verstandelijke ontwikkeling beoogd.

Nu willen wij niet de minste afbreuk doen aan de profane wetenschap [waarheid!] welke dan ook, maar dit staat vást: de goddelijke waarheid en de kennis daarvan gaat boven alle waarheid en wetenschap uit. Zij is de hoogste, de verhevenste waarheid, en dus moet onze verstandelijke schatting aan *die* waarheden ook de hoogste waarde schenken.

Vóór alle verstandelijke ontwikkeling op profaan gebied dient dus de godsdienstig—verstandelijke ontwikkeling te gaan.

Hij die niet weet wat God, wat de ziel, wat de eeuwigheid is, hij weet niet van waar hij komt, wat hij is, waarheen hij gaat. Hij is dus onbekend met zijn oorsprong, met zijn natuur, zijn toekomst. Hij is dus niet waarlijk verlicht!

Wezenlijk verlicht is hij, die weet, wat God is, wat de ziel is, wat de eeuwigheid is. Die dit kent, weet alles, die dit niet weet, kent niets, al kende hij al het verder kenbare!

Tot die kennis medewerken is de verstandelijke ontwikkeling in het edelste bevorderen.

Bovendien, hoe moet onze hoogschatting, voor wat de R. K. Kerk in dit opzicht deed en doet, stijgen, als wij een man al VICTOR HUGO het gewicht van godsdienstonderwijs hooren uiteen zetten:

„Het godsdienstig onderwijs is, naar mijn meening tegenwoordig noodzakelijker dan ooit. Hoe meer de mensch vorderingen maakt op den weg van vooruitgang, des te meer moet hij gelooven. Er is een ongeluk in onzen tijd; zelfs zou ik zeggen, dat er slechts één ongeluk is. Het is een zeker streven om alles tot dit leven te bepalen.

Door den mensch het aardsche, het stoffelijke leven tot einde en doel te geven, vergroot men door de ontkenning, die daarin ligt opgesloten, alle jammeren; men verzwaart de ellende van den ongelukkige door den ondragelijken last van het niet, dat hem wacht en van hetgeen slecht lijden. d. i. een wet van God is, maakt men de wanhoop, d.i. de wet der hel. Vandaar de hevige beroeringen der maatschappij. Zeker, ik behoor tot hen, die in dit leven het stoffelijk lot van de lijdenden willen verbeteren, maar ik vergeet niet, dat de eerste verbetering is: hun hoop te geven. Hoe worden onze eindige rampen verzacht, wanneer zij gepaard gaan met een oneindige hoop! De plicht van ons allen, wetgevers, bisschoppen, priesters en schrijvers is......de oogen van allen naar den hemel te richten, alle zielen te leiden en alle verwachtingen te keeren naar een toekomstig leven, waar recht zal worden gedaan en belooning en straf zullen worden gegeven. Laten wij het luide verkondigen: niemand zal onrechtvaardig en nutteloos hebben geleden. Vergeten wij het

Uit 'n klein Garnizoen.

MILITAIRE SCHETS

VAN

Luit. CLOCKENER BROUSSON.

(INGEZONDEN.)

II.

Daar komt 'n zéér opgewonden sergeant de gelagkamer binnen, de pèt achterover en met afgezakten sabelkoppel! Hij wil Dien om d'r middel pakken en kussen, maar krijgt 'n paar fèrme tikken om z'n ooren, tot gróót vermaak van ons hálfdronken gezelschap. Tenslotte stelt hij zich tevreden met aan 't buffet, vlúg twee door Henri van Hatert betaalde borrels naar binnen te slaan, zoo met één slok achterover in 't keelgat gewipt, en 'n lèkker nagesmak van tong en lippen....

Het slaat halftien en onze militairen stappen op. Ze moeten om tien uur „binnen" wezen.

De beide korporaals zijn wèl wat luidruchtig, maar loopen nog goed rècht. De sergeant echter heeft 'm 'n tikkie te véél om en waggelt en strompelt zoo'n beetje, tot amusement van de grinnikende boerenmillicien....

„Wie hèt er van avond de week" 1) vraagt Kooistra plotseling. „Winter of Kóópman?"

„k Wéét nie en 't kan me geen láárs bomme ook! Ik heb 'm níet, da's zéker!" antwoordt z'n aristocratische makker, terwijl hij „móói Keetje van den dokter," even in 't voorbijgaan, 'n „pakkert" geeft.

Keetje, 'n héél lief deerntje met rose wangetjes, vindt zoo'n late ontmoeting met 'n paar jònge knàppe korporaals lang niet onaardig, maar de beide vrienden hebben vanavond geen tijd voor de liefde en loopen al weer dóór....

Op de chambrée, in sòmber halfduister gehuld, is 't vrij stil. De méeste manschappen liggen al „onder de wol." Hier en daar zitten er nog 'n paar bij elkaar, op de rand van 'n krib te boomen. Ze zijn nu juist niét wat je noemt „geklééd", maar eerder kláár, om, zoodrá 't avondappèl 2) blaast, „vlúg 'r ònder te schuiven."

Sergeant Koopman, 'n ruw onverschillig heerschap en 'n echte „dienstklopper", als de superieuren in de búúrt zijn, loopt met 'n óntevreden zúúr gezicht op en neer.

Daar komen onze beide korporaals binnen en maken nog al „deining".

„De heere hebbe 'm zéker weer stáán, hè?" is des sergeanten brommige welkomstgroet, waarop door de levenmakers niet gereageerd wordt.

Ook Barlage is zooeven thuisgekomen en bezig zich uit te kleeden.

„Zóó Wim," zegt Henri niet ònvriendelijk, „bè je je nog al geamuséérd in je vètsmelterij?" 1). Van Hatert en Barlage zijn tegelijk van Kampen naar hier verplaatst en waren in de IJsselstad nog al véél te zamen.

Willem ziet z'n vriend treurig aan, maar zegt niets....

Plotseling weerklinkt het signaal „voor de bèdden!" en dadelijk is 't nu dóódstil op de kamer.

'n Zònderlinge optocht beweegt zich langs de kribben! Voorop 'n soldaat, in mouwvest en werkbroek, met 'n stòffer als teeken zijner waardigheid in de hand. Het is de „kámerwacht", daarachter komen sergeant Koopman en de korporaal van de week, 'n „boertje", zooals toen, in die dagen, door het „vrijwillige kader", de milicien-sergeants en milicien-korporaals met zékere geringschatting genoemd werden. Ze overtuigen zich, dat ieder, die géén avondpermissie 2) heeft, present is, „geklééd er voor of nàkend der onder!" zooals ze dat noemen.

Sábelgerinkel en 'n zwáre pas kondigen den officier van den dag, luitenant Weegel aan, die àlle chambrée's afloopt, om de goede orde en rust in het kwartier te inspecteeren.

De luitenant kijkt éven de kamer rond, wijst met 'n véélbeteekenden blik den sergeant op 'n paar vuile spuwbakjes en gaat verder.

1) Weekdienst. Per compagnie is wekelijks bij toerbeurt één luitenant, één sergeant en één korporaal met het toezicht op den inwendigen dienst belast.

2) Het signaal „gekleed er voor of nakend er onder!" dat om 10 uur 's avonds geblazen wordt.

1) Zóó smálend noemen de niet-bezoekers onze nuttige Militaire Tehuizen en Katholieke Militaire Vereenigingen! Núttig vooral in nesten als Geertruidenberg! Ik bezocht ze geregeld en vertoefde er ménig gezellig aangenaam uurtje temidden mijner minderen.

2) Permissie om tot 12 uur te blijven.

niet en laten wij het allen leeren: er zou geen grootheid in gelegen zijn te leven, het zou zelfs de moeite niet waard zijn, als wij geheel moesten sterven. Wat den arbeid verlicht, wat het werk heiligt, wat den mensch sterk, goed, wijs, geduldig, welwillend, rechtvaardig, nederig en te gelijk groot maakt, wat hem het verstand en de vrijheid waardig doet zijn, dat is het voordurend vooruitzicht van een betere wereld, die ons door de duisternissen van dit leven tegenstraalt."

Zie daar de waarde van godsdienst-onderricht geschilderd door een ongeloovige, dus een onverdacht getuige.

Daartoe heeft de R. K. Kerk medegewerkt en zòó de verstandelijke ontwikkeling mede bevorderd, en wel met een ijver, die Paulus' woord tot motto mag nemen: „Wee mij zoo ik het Evangelie niet verkondig." De Catechismus, de *wijsbegeerte des volks* door hoe weinigen wordt hij ten volle geschat als door den ongeloovigen wijsgeer, Théodore Jouffroy die voor de volle Sorbonne sprak:

„Er bestaat een boekje, dat men door de kinderen laat leeren en waarover men hen in de kerk ondervraagt; lees dat boekje, dat de catechismus is, en gij zult er een oplossing vinden van alle vragen, die ik gesteld heb, van alle, zonder uitzondering.

Vraagt den Christen, vanwaar het menschelijk geslacht komt en hij weet het; waarheen het gaat, hij weet het: hoe het gaat, hij weet het. Vraagt eens aan dien armen knaap, waarom hij hier op aarde is, wat er na zijn dood van hem worden zal; hij zal u een verheven antwoord geven, dat hij nog niet begrijpt, maar dat daarom niet minder bewonderenswaardig is. Vraagt hem op welke wijze en tot welk doel de wereld geschapen is; waarom God er planten en dieren heeft doen zijn, hoe de aarde bevolkt is, of wel door een enkel gezin, of wel door meerdere, waarom de menschen verschillende talen spreken, waarom zij lijden, waarom zij tegen elkander vechten en hoe alles op aarde zal eindigen. Dat alles weet hij.

Den oorsprong der wereld, den oorsprong van het menschelijk geslacht, het vraagstuk der rassen, het doel van den mensch in dit leven en in het volgende, de betrekkingen van den mensch met God, de plichten van den mensch jegens zijn gelijken, de rechten van den mensch op de schepping, dit alles weet hij en wanneer hij groot zal zijn, zal hij evenmin in twijfel verkeeren over het natuurrecht, over het staatsrecht, over volkenrecht, want dit alles volgt uit het Christendom en vloeit er op klare wijze en als van zelf uit voort. Ziedaar, wat ik een grooten godsdienst noem, ik herken hem hieraan, dat hij op geen enkele der vragen, die voor het menschdom van het grootste belang zijn, het antwoord schuldig blijft."

Deze ongeloovige wijsgeer was na al zijn dolen en dwalen op dit punt tot zulk klaar inzicht gekomen, dat hij uitriep: Hélas, hélas ... tous ces systèmes ne mènent á rien: mieux vaut mille et mille et mille fois un bon acte de foi Chrétien." Die groote man der ongeloovige wetenschap, hij had na al de weeën van zijn rampzalig twijfelen, de waarde leeren kennen, en waardeeren van dat kleine boekje, waar de geestelijke zijner parochie hem als knaap in onderwees: „hij erkende dit werk als verheven, wijl het zoo heilzaam was, zoodat hij den bisschop van Nimes, Mgr. Cart, toevoegde: „Gij hebt een schoone roeping te vervullen. O, ga voort goed den catechismus te onderwijzen."

Ook de positivist *Aug. Comte* schrijft in zijn „*Cours de philosophie positive*:"

„De catechismussen waren meer bescheidene meesterstukken van wijsbegeerte, zij bevatten het volmaakte, wat het monotheïsme had opgeleverd."

Ziedaar wat de R. K. Kerk door haar onderricht in geloofs- en zedenleer gedaan heeft voor de *verstandelijke ontwikkeling*.

Onnoodig te zeggen dat zij hierdoor ook het *geluk*, het *waarachtig* geluk der maatschappij bevorderde.

Doordat zij de hartstochten leerde beheerschen, de zielen onderstand en kracht schonk in den levensstrijd en hen leidde ter volmaaktheid, door de oorzaken te doen kennen van lijden en dood, door hen te onderwijzen en bekwaam te maken dit alles in onvergankelijke schatten om te zetten, heeft zij het *geluk* der afzonderlijke personen ten zeerste bevorderd.

En daar zij de maatschappij vormde, plukte ook zij de zoete vruchten van haar weldadigen, beschavenden invloed.

Zoo mocht Leo XIII met volle recht in zijn Encycliek „*Immortale Dei* zeggen:

„Ofschoon de Kerk, de onvergankelijke stichting van den barmhartigen God, in zich zelf en van nature het heil der zielen en de gelukzaligheid des hemels beoogt, is zij nochtans ook in de orde der aardsche dingen de bron van zoo voortreffelijke en groote voordeelen, dat zij er geen talrijker en aanzienlijker zou kunnen verschaffen, zelfs al ware zij eerst en vooral ingesteld om het geluk van het leven hier op aarde te bevorderen."

Wat zelfs de protestant *Montesquieu* vol bewondering erkent, als hij schrijft:

„Het is verwonderlijk! de christelijke godsdienst, die geen ander doel schijnt te hebben dan het geluk in 't ander leven, bewerkt ook ons geluk in dit."

Doch om tot onzen opzet terug te keeren: Het is een feit, dat de R. K. Kerk door haar *godsdienst-onderricht* bepaald heeft bijgedragen tot verstandelijke ontwikkeling, zij schonk aan het menschelijke verstand de kennis der verhevenste en tevens der voornaamste waarheid:

God, ziel, eeuwigheid!

Zonder die kennis geen *ware* verlichting! Zelfs geen menschwaardig leven!

Want de kennis dier waarheden moet het richtsnoer zijn van ons leven, ons doen en laten, ons begeeren en verlangen.

De ongeloovige *Jouffroy* is tot de erkenning gekomen dat die kennis „*de*" kennis was, dat zij vóór alle profane verstandsoutwikkeling moet staan.

„Ik trad, zoo schrijft hij, de nieuwe gehoorzalen binnen waar een talrijke kring van jongelieden zich schaarde om de leerstoelen van wijd vermaarde leeraren.

Wat stelde ik mij niet voor en wat was het dat ik vond? Gewichtige vraagstukken werden behandeld, maar niet opgelost. Vele nasporingen werden gedaan;
doch men geraakte niet tot eene zekere uitkomst.

Het was al twijfel en onzekerheid met een hoogen ophef van vrijheid en wetenschap, verlichting, en vooruitgang.

Ik had gehoopt in de wijsbegeerte eene regelmatige wetenschap te ontvangen, die na haar doel en leerwijze te hebben vastgesteld, mij op bekende en wel afgebakende wegen zoude leiden tot de kennis van alles, waarbij de mensch belang heeft.

Maar terwijl men mij met veel nutteloos getwist vermoeide en afmatte; zag ik tot mijn grooten spijt dat men de belangrijkste vraagstukken met het verledenen en over de geheimen der toekomst, niet eens aanraakte; en men niet ontveinsde niets daarvan te weten. Toen werd het mij benauwd om het hart, en het scheen dat mijn *geest*, zoo even uit het Christendom verbannen, in een eng hol *stikte bij gebrek aan lucht......*"

En als hij, de geleerde, groote *Jouffroy*, later dacht aan zijn „vorig, maar nu uitgebluscht geloof" en aan de „duisterheid en het ledige zijner ziel" nu— als hij in zijn geboorteplaats teruggekeerd, zag den pastoor, die hem het geloof had geleerd", hoe hij, „grijs geworden", daar altijd nog was met zijn levendig geloof",— als hij zag hoe allen „die hij lief had en die hem nu omringden, hetzelfde hart, dezelfde ziel, dezelfde hoop in het geloof hadden" dan schrijft hij weenend die woorden neer, waarmede wij besluiten „Ik alleen had het verloren: ik alleen was in het leven zonder te weten hoe en waarom: *ik, zoo geleerd, wist niets.*"

J. P.

Het Tekort en het Bijzonder Onderwijs.

Nu we met de Rijkskas in het komende jaar voor een tekort van 12½ millioen staan, is men er van liberale zijde weer als de kippen bij, om als oorzaak hiervan te doodverwen de subsidie aan het Bijzonder Onderwijs.

We hebben reeds op dit verschijnsel gewezen. En de *Standaard* doet thans uitkomen, dat de groote liberale pers hieraan niet mededoet, omdat zij op de hoogte is, en de onwaarheid van dit beweren zeer wel inziet; maar de kleine pers, die aan minder kunde een zwakker gevoel van verantwoordelijkheid paart, praat er maar op los.

„Het is daarom goed, onzerzijds dit beweren nogmaals met de cijfers te weerleggen.

We nemen daartoe de gegeven van de laatste „Jaarcijfers", en vinden dat op de Openbare school gingen op 15 Januari 1908, jongens en meisjes saam genomen, ruim 563.000 leerlingen, terwijl op de gezamenlijke Bijzondere scholen gevonden werden ruim 316.000 scholieren. Sinds zijn die cijfers nog ten gunste van het Bijzonder Onderwijs gewijzigd en bij de Openbare school naar evenredigheid teruggegaan, maa dit verschil verwaarloozen we met opzet, daar alleen de „Jaarcijfers" onder ieders bereik zijn.

Nu gaf, na aftrek van enkele inkomsten, het Rijk voor het Openbaar Onderwijs in 1907 uit ruim 13 millioen, en werd van Gemeentewege, insgelijks na aftrek van de inkomsten, besteed bij de 9 millioen, saam alzoo ruim 22 millioen; per kind genomen een uitgave van f 38, of, zoo men de kosten van het toezicht, examen, pensioen enz., als voor beide categorieën van het Lager Onderwijs strekkend, er aftrekt een goede f 33 per kind.

Waren er nu geen bijzondere scholen, zoodat Rijk en Gemeente niet slechts voor 560.000 maar voor 975.000 kinderen te zorgen had, dan zou Rijk en Gemeente meer moeten betalen dan thans voor de Openbare School, een bedrag van ruim 10 millioen; waar dan nog bij zou komen de schoolbouw voor 312.000 kinderen, die op minstens 7 millioen zou te staan komen.

Nu keerde het Rijk in 1907 aan subsidie voor het Bijzonder Onderwijs uit 4 millioen negen ton, een bedrag dat thans tot ruim 6 millioen gestegen is. Trekt men nu deze 6 millioen af van de 10 millioen en 7 millioen, die Rijk en Gemeente zouden moeten uitgeven zoo er geen Bijzonder Onderwijs bestond, dan blijkt, dat wij aan het Rijk en aan de Gemeente nog altoos ruim 4 millioen 's jaars, en voor eenmaal een bedrag van 7 millioen uitsparen.

Alzoo blijkt, dat het tekort in 's Rijks kas, de Gemeente nu er bij genomen, niet slinken zou, zoo onze scholen werden opgeheven, maar dat integendeel het tekort van 12½ millioen alsdan ten minste tot 17 millioen zou oploopen.

Niet wij zijn dus de oorzaak van het groot tekort, maar integendeel zou het tekort nog veel grooter zijn, zoo we onzerzijds niet voor schoolbouw en schoolinrichting gezorgd hadden.

Niet alleen dat ons derhalve geen verwijt kan treffen, maar men heeft ons dankbaar te zijn, dat we onze eigen scholen hebben.

Iets wat te sterker spreekt, zoo men op het verleden teruggaat, toen we niets van het Rijk ontvingen, en zich dan afvraagt, welk bedrag uit de publieke kas sinds 1870 meer zou moeten betaald zijn voor onderwijs, zoo de publieke school in aller behoeften had moeten voorzien.

Over deze 40 jaren zou dit door elkaar op 5 millioen 's-jaars berekend, een bedrag van 200 millioen hebben gegeven; iets wat het evenwicht in 's-Rijks kas geheel zou verbroken hebben, en een leening noodzakelijk zou hebben gemaakt, waarvan de rente en aflossing ons stellig op niet minder dan acht millioen 's jaars zou zijn te staan gekomen".

Nieuwe Ontwerpen.

Opnieuw heeft de Gouverneur eenige ontwerpen bij den Kolonialen Raad ingediend.

a. Verordening, houdende regeling van het gebruik van stoomketels in de kolonie Curaçao.

Dit is eigenlijk een omwerking van de pas onlangs, 23 Juni 1909, goedgekeurde verordening.

b. Keur, waarbij de bepalingen nopens het weiden en schutten van vee op het eiland Curaçao worden herzien.

Meermalen komen er klachten in van buitenbewoners over schade hun veroorzaakt door losloopende geiten, terwijl de opmerking er bij wordt gedaan, dat wil de eigenaar der gronden het vee, dat hem last veroorzaakt, schutten, hij bovendien kosten moet maken om dat vee op te vangen, die hem dan volgens de bestaande keur niet kan worden gerestitueerd. Om aan deze opmerking tegemoet te komen, wordt de bedoelde keur nader gewijzigd, en van deze gelegenheid is gebruik gemaakt om de bepalingen nopens het schutten van vee te herzien, die van 1859 dagteekenen.

't Schijnt billijk de gelegenheid open te stellen, om de gemaakte kosten van opjagen en vervoer te kunnen verhalen op den eigenaar van het geschutte vee, niettegenstaande de mogelijkheid, die er tegenover staat, dat misbruik daarvan kan worden gemaakt, door opzettelijk opjagen van vee op eigen grond om ze te kunnen schutten.

Dit bezwaar is echter niet voldoende geacht, om niet te gemoet te komen aan bovenbedoelde redelijke klachten.

c. Verordening, houdende bepalingen omtrent de huishouding en tucht op de koopvaardijschepen.

Meer dan eens zijn er van uit Nederland stukken betreffende desertie van op het eiland Curaçao wonende schepelingen van de Koninklijke West Indische Mailbooten ingekomen met verzoek tot vervolging over te gaan, doch daaraan kan geen gevolg worden gegeven, daar tegen desertie van schepelingen niet bij wettelijke regeling strafrechtelijk is voorzien. Zoowel met het oog hierop als op de aanstaande interkoloniale vaart van de „Prinses Juliana", komt het voor, dat niet langer gewacht mag worden met het vaststellen van strafbepalingen tegen vergrijpen tegen de tucht en huishouding op koopvaardijschepen.

Dit ontwerp schijnt voldoende te voorzien tegen de dringende eischen van het oogenblik, de overige scheepvaartmisdrijven kunnen op regeling wachten tot de invoering van het nieuwe strafwetboek.

d. Verordening, houdende bepalingen omtrent het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, aanmaak, verkoop en opslag van buskruit en andere licht ontplofbare stoffen.

De bepalingen der publicatie van 15 Januari 1822 (Publicatiebundel No. 54] zijn, niemand zal het willen ontkennen, verouderd. Gemaakt in een tijd, toen alleen zeilschepen in de vaart waren, en hoofdzakelijk in het leven geroepen om te waken tegen het vervoer van buskruit, beantwoorden zij slecht aan de eischen van onzen tijd met zijn stoomverkeer en, behalve buskruit, vele andere licht ontplofbare stoffen. Wel zijn hare voorschriften op deze stoffen toepasselijk verklaard, maar hiermede waren de gebreken niet verminderd, doch eer vermeerderd, doordat de publicatie oorspronkelijk niet het oog had op deze stoffen.

Ook de boeten, uitgedrukt in „pezos van achten", tegen overtreding dezer bepalingen bedreigd, zijn ver uit den tijd. Nieuwe bepalingen zijn derhalve noodzakelijk.

Op het voetspoor der Nederlandsche wet van 26 April 1884 [Staatsblad No. 81] en der Surinaamsche Verordening van 4 Maart 1905 [G. B. 1905 No. 30], welke laatste bij het ontwerpen dezer verordening nagevolgd is, voor zoover zij betrof lichtontplofbare stoffen, komt het wenschelijk voor de vastelling der vereischte voorzieningen bij besluit te doen geschieden, aangezien hierbij in vele bijzonderheden zal moeten worden afgedaald, waarom regeling bij verordening minder geschikt schijnt. Intusschen is het de bedoeling, om evenals in Suriname is geschied, bij het in 't leven roepen van de desbetreffende besluiten, rekening te houden met onze plaatselijke omstandigheden en de beschikbare vervoermiddelen, doch zòó dat steeds de openbare veiligheid verzekerd blijft.

Het lijkt overbodig de Verordening van 29 September 1881 [P. B. 1881 No. 17] uitdrukkelijk te doen vervallen, omdat de termijn, waarvoor zij gemaakt was, al lang is verstreken. Zij heeft derhalve van zelf geen uitwerking meer.

Marktberichten.

Alle begin is nu eenmaal moeilijk, hoeveel te meer nog het begin eener degelijke organisatie van een volksindustrie.

Dit bleek weder Donderdagavond. De herhaaldelijk aangekondigde vergadering was zeer dun bezocht.

Evenwel, door de weinige aanwezigen is met moed volhardend doorgezet, en werd althans een begin gemaakt met de inwendige ontwikkeling onzer hoedenindustrie.

Niets natuurlijker dan dat Curaçao, nu het opnieuw een niet onbelangrijke hoedenmarkt is geworden— verleden jaar werden uitgevoerd 34123 dozijn, plus 647 kisten, voor een gezamenlijke waarde van ruim 252000 Gld. — ook zijn marktprijzen heeft, evenals dit overal elders in de verschillende industrie-centra het geval is. Maar het is niet genoeg, dat de Curaçaosche hoedenhandel zijn marktprijzen *heeft*, het

---

„Kan je daar........3) niet voorsorge, stòmmeling?! is de toornige uitval tot den kamerwacht, zoodra luitenant Weegel vèr genoeg weg is.

„Ik hè ze 'n hàlf uur geleje nog uitgewassche sersant!..."

„Ik vraag je niks, lúmmel, voorúit!"

Soldaat Sprangers mankeerde.

Juist wil Koopman hem op 't rapportbriefje schrijven, toen de bewuste háástig komt binnenstuiven.

Tegelijk blaast het daar buiten „rappòrt".

„Zeg dóóie vent!" bijt de sergeant 'm toe „as je nòn de ju 1) nóg 'r 's binnenkomt, as 't al „voor de bèdde" geblaze het, sta je op de bón! begrépe? Het de lúit'ent je gezien?"

„Néé sersant!"

Met vlùgge passen loopt de sergeant nu door, terwijl hij, bij de onderofficierskamer gekomen, in de verte luitenant Wéegel ziet ijsbeeren, zich dán ineens energisch òmdraait en zoo hárd mogelijk brult: „Vooruit, als de bl.... onder de wol en menágekleppe 2) dicht!, waarop Brongers, 'n ouwe vrijwilliger en gewipt 3) fourier, met iets lódderigs in z'n stem 'n „dat mot je niet uitvlakke, zég!" pruttelt.

Nog 'n zacht gepraat blijft hoorbaar.

De milicien-korporaal van de week Aan de Wiel, 'n goeige zalmvisscher uit Hardinxveld, surveilleert en roept nu van tijd tot tijd 'n hàlf vriendelijk, hàlf boos, „hou je nou toch stíl, ik wil geen dóuw voor jullie òploope!" en als 't dan eíndelijk rustig is, kijkt ook híj nog even de door den kamerwacht opnieuw gereinigde spuwbakjes na, ontdoet zich dan van kòppel en sàbel en wacht verder gedúldig op 't signaal „lícht uit". Eerst dàn mag ook hij gaan maffen.

Er zijn er nòg twee, die op dat blazen wachten, nl. de heeren Jhr. van Hatert tot Veldhuijzen en IJze Kooistra. Ze hebben plán om straks nog even door 't ráám te wippen en dan bij Kóólhaas, 'n kroeg aan den havenkant er 'n paar te gaan „koopen".

Eindelijk klinkt het: „Hou òp, hou òp, hou op met dat vúren, met líchten en vûren hou òp!"

Sòmber schettert het signaal over de donkere stille binnenplaats.

De schildwacht heeft z'n regelmatig heen en weer stappen gestaakt. 's Mans geweer staat in 't schilderhuis. Hij zèlf leunt lui er tegen aan en prakkizeert over z'n dorpje Lóón op Zand en z'n lief Mariéke, dat hij de àndere maand, als hij „áf gaat" 4), zal trouwen....

Daar wordt nu làngzaam en voorzíchtig 'n raam geopend en zònder dat de verliefd droomende schildwacht er éénige erg in heeft, sluipen twee donkere gedaanten de poort uit, jùist op 't moment, dat de luitenant van den dag met lóómen tred den hoek omslaat, naar z'n ongezellige slècht riekende lugúbere kamer, boven den schoenmaker—barbier ván „den Berg". Hij gaat er bij 'n walmende petroleumlamp z'n romannetje verder lezen, tot hàlf een, als wanneer hij, op lást van den kapitein van de week Niest, cóntra-appèl 1) zal moeten houden.

„Sjòrs", zegt Henri van Hatert, „as ze ons snàppe, wíppe 2) ze joù en ik krijg pòndjes! 3)

„Stik de moord!" bijt Kooistra hem als antwoord toe en kijkt daarbij weemoedig naar z'n gele chevrons. Jhr. Van Hatert tot Veldhuijzen knoopt intusschen z'n mouwvest dicht....

„Zie zóó!" roept papa Koolhaas, bijgenaamd „de huzáár", als onze beide uitklimmers 4) z'n klein vunzig kroegje binnentreden, „nou hebbe we ons stèlletje weer compleet! Bonsòir messieurs!" Die bijnaam van „de huzaar" dankt onze herbergier aan 't feit, dat hij vijftien jaar geleden als remplaçant bij het derde Regiment Huzaren diende, waarmee hij nog àltijd zijn Bergsche zandhazencliënteele 5) tracht te imponeeren!

„Wat zal 't wéze, heere?"

„Noú, we zulle maar mèlk neme, hè Sjors?" vraagt Henri met 'n knipoog.

„Ja, ik vin 't bést!" is 't antwoord op deze Witz en „de huzaar" gaat grinnekend achter z'n buffet en brengt twee glaze vervalschte volkskanker, alias „jan doedel" of, als ge dat nòg niet verstaat, Schiedammer jenever!

(*Wordt vervolgd.*)

3) ...... Hier s. v. p. eenige tóen veel gebruikelijke kazernevloeken invullen.
1) Verbasterde Fransche vloek.
2) In gewoon Hollandsch vertaald: „monden".
3) Gedegradeerd.
4) Met groot verlof gaat.
1) Een onverwáchtsch appél, 's nachts, om te controleeren, of ook iemand onwettig mankeert. Bij zóó'n appél blijven de menschen echter rústig slapen en is 't in 't half donker soms zéér moeilijk constateeren of er nu wérkelijk iemand in z'n krib ligt, dan wel of hij 'n „póp" gemaakt heeft, om hem als „present" te „markeeren".
2) Dégradeeren.
3) Eenige dagen provoost.
4) Lui, die clandestien 's nachts de kazerne door uitklimming verlaten.
5) „Zandhazen", spotnaam der bereden wapens voor de wakkere infanteristen!

Buitenland, met name Amerika verlangt, dat die prijzen ook *officieel genoteerd* zullen worden, evenals dat in Amerika en Europa gebruikelijk is.

Verschillende hoedenhandelaren hadden een Commissie benoemd om een schema op te stellen en na te gaan op welke wijze aan dit verlangen van het Buitenland, vooral van Amerika, kon worden te gemoetgekomen. Deze Commissie zou Donderdag haar rapport uitbrengen.

Ter wille van het groote algemeen belang werd besloten dit rapport in zijn geheel te publiceeren om het aldus ter kennis te brengen van alle belanghebbenden. De bedoeling is om Donderdag a. s. des middags 2 ure opnieuw een algemeene vergadering te houden en dan de op — of aanmerkingen van de hoedenhandelaren, of andere belangstellenden te vernemen. Eerst daarna zal er toe worden overgegaan het lijstje met achtervoeging der prijzen als officieel marktbericht wekelijks te noteeren.

VERSLAG

van de verrichtingen der COMMISSIE, benoemd om plannen te beramen en voorstellen te doen omtrent de meest geschikte wijze waarop marktberichten betreffende onze uitvoer-artikelen kunnen worden gepubliceerd, uitgebracht in de vergadering van Exporteurs en belanghebbenden in de Curaçaosche exportartikelen, op Donderdag den 1sten December 1910, gehouden in de vergaderzaal van de „Curaçaosche Maatschappij tot Bevordering van Landbouw, V. Z. en V.", binnen het Fort Amsterdam, huis No. 2, des avonds te 7½ uur.

In de vergadering van hoeden-exporteurs gehouden op Donderdag, den 3n Nov. ll. tot bovenomschreven einde in Commissie benoemd, heeft zij den 15n., 17n. en 24n. d. a. v. drie zittingen gehouden, die door al de leden werden bijgewoond.

Na den Heer Ecker te hebben verzocht, voort te willen gaan zijne diensten als secretaris te verleenen, hetgeen door dezen aangenomen werd, deelde de Heer Henriquez mede, dat hij van de Kamer van Koophandel en Nijverheid alhier een schrijven heeft ontvangen handelende over de hoedenzaak bij de Douane te New York en 't vaststellen van marktberichten voor export-artikelen, maar voornamelijk voor Curaçaosche stroohoeden.

De Commissie was van oordeel, zoo zij mocht slagen martprijzen te kunnen vaststellen voor de Curaçaosche stroohoeden, het zeer aan te bevelen zou zijn, dat de verschillende exporteurs eene collectie monsters van de alhier vervaardigde stroohoeden in voorraad hebben, om als leiddraad te dienen bij hunne verschepingen.

Door de Heeren Henriquez en Maduro werd in de vergadering van den 17n. Nov. eene collectie stroohoeden medegebracht, welke zij aan de Commissie overlegden met de vraag wat ter onderkenning van de verschillende kwaliteiten, het doeltreffendste zoude zijn, de hoeden van een naam dan wel van een nummer te voorzien.

Met eenparigheid van stemmen werd besloten, de hoeden te noemen: „Curaçaosche Stroohoeden" en de verschillende kwaliteiten door nummers aan te duiden, met bijvoeging van het woord „kwaliteit".

Na breedvoerige discussiën werd besloten, vaste prijzen te stellen voor de verschillende kwaliteiten, grove Cur. stroohoeden.

Onder hoeden Kw. 1 zal worden verstaan :	Onze ordinaire onuitgekozen hoeden, thans in den handel, als „kw. Standaard" bekend, hebbende van kruin af tot rand 25|30 cM.
„ „ „ „ 2 „ „ „ :	gelijkvormige beter gevlochten hoeden dan N° 1 en van dezelfde afmeting, maar waarvan het stroo niet gevlekt is ;
„ „ „ „ 3 „ „ „ :	hoeden gelijk kw. N° 1, maar waarvan de afmeting van kruin tot rand minstens 30 c.M. moet zijn;
„ „ „ „ 4 „ „ „ :	hoeden beter dan kw. N° 2, waarvan de afmeting van kruin tot rand 25|30 cM. zijn;
„ „ „ „ 5 „ „ „ :	hoeden van ordinaire kwaliteit „OLAS" genaamd, hebbende van af kruin tot rand 34|36 c.M ;
„ „ „ „ 6 „ „ „ :	goed gevlochten hoeden, waarvan het stroo niet gevlekt is, hebbende van kruin af tot rand minstens 30 cM.
„ „ „ „ 7 „ „ „ :	hoeden van een betere kw. dan N° 6, maar hebbende van kruin af tot rand 25|20 c.M.;
„ „ „ „ 8 „ „ „ :	hoeden genaamd „OLAS" van een betere kw. dan N° 5;
„ „ „ „ 9 „ „ „ :	hoeden van een betere kwaliteit dan N° 6 van dezelfde afmeting;
„ „ „ „ 10 „ „ „ :	hoeden genaamd „OLAS" van een betere kwaliteit dan N° 8;
„ „ „ „ 11 „ „ „ :	hoeden van een betere kwaliteit dan N° 9, maar van dezelfde afmeting;
„ „ „ „ 12 „ „ „ :	hoeden genaamd „OLAS" van een betere kwaliteit dan N° 10;
„ „ „ „ 13 „ „ „ :	hoeden van een betere kwaliteit dan N° 11, maar van dezelfde afmeting;
„ „ „ „ 14 „ „ „ :	hoeden genaamd „OLAS" van een betere kwaliteit dan N° 12;
„ „ „ „ 15 „ „ „ :	hoeden van een betere kwaliteit dan N° 13.

Door den Heer Henriquez werd voorgesteld als punt van overweging voor de Algemeene Vergadering het oprichten van een Handelsbond, ten einde meer vertrouwen in te boezemen bij het opmaken en het vaststellen van marktberichten.

Eenige leden meenden dat de oprichting van zulk een Bond met moeilijkheden gepaard zoude gaan. Het voorstel werd evenwel aangenomen en besloten werd om de eerstvolgende algemeene vergadering bij aankondiging in de „Curaçaosche Courant" en „Boletin Comercial" bijeen te roepen.

Met het oog op den eigenaardigen toestand van onze hoedenindustrie met betrekking tot de marktprijzen meende de Commissie dat het doelmatig zoude zijn den Heeren Exporteurs aan te raden zich te voorzien van eene collectie hoeden, gelijk aan die welke de Commisie voor het opmaken van marktberichten in voorraad zal moeten hebben.

De Commissie, van oordeel zijnde, dat de handelsstand zich eene geringe bijdrage van F. 3.— 's jaars per firma zal moeten getroosten, ten einde de kosten van de openbaarmaking der marktberichten te dekken, besloot het daartoe strekkend voorstel aan de goedkeuring der Algemeene vergadering te onderwerpen.

Buiten en behalve stroohoeden zullen de volgende artikelen in de marktberichten worden genoteerd : ZOUT, DIVIDIVI, HUIDEN, GEITENVELLEN, SCHAPENVELLEN, WOL en ORANJESCHILLEN.

Alhoewel lataï-hoeden op het oogenblik geen afzet hebben, meende de Commissie het artikel niet te mogen weglaten, daar er waarschijnlijk in de toekomst vraag naar zou kunnen inkomen."

De fijnere soorten Curaçaosche stroohoeden werden voorloopig nog buiten bespreking gelaten.

Uit bovenstaand verslag ziet men, dat de Commissie zich alle moeite heeft gegeven aan haar opdracht zoo goed mogelijk te voldoen, iets wat zeer veel studie en hoofdbrekens heeft gekost. Mocht het echter zijn, dat een of ander hoedenhandelaar in dit voorloopig plan van marktberichten nog iets veranderd wenscht te zien, dan zal het der Commissie aangenaam wezen, dit op de algemeene vergadering van Donderdag a. s. des middags ten 2 ure te mogen vernemen, om daarna tot de wekelijksche publicatie der marktberichten te kunnen overgaan.

Op de vergadering van Donderdagavond werd ook nog in beginsel besloten tot het vormen van een Curaçaoschen Handelsbond. De Commissie werd verzocht het opmaken der Statuten voor dezen bond te willen voorbereiden.

Men ziet het, we zijn op den goeden weg. De eerste stap is gezet. Dat kostte veel moeite, maar nu loopt verder alles ook veel gemakkelijker, naar wij oprecht hopen.

Aan de Heeren der Commissie onze gelukwenschen.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Koninklijk Besluit

De *Staatscourant* van 5 November behelst het Koninklijk Besluit No. 95 van 2 November ll. waarbij Z.D.H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE, Bisschop van Charadrus, erkend wordt als Apostolisch Vicaris van Curaçao.

De St. Jozefsgezellen.

Maandagavond werd Mgr. VUYLSTEKE plechtig ontvangen door de St. Jozefsgezellen van Pietermaai. Monseigneur had vroeger, een jaar of zeven geleden, als Pastoor van Pietermaai, zooveel bewijzen van hartelijke instemming met het streven der St. Jozefsgezellen gegeven, dat deze Vereeniging zich de eer wilde verzekeren het eerste van alle andere Katholieke Vereenigingen den nieuwen Bisschop in hun midden te zien.

De Gezellen hadden hun beste beentje vooruit gezet en ontvingen den Prelaat met vuurwerk, muziek en zang en een alleraardigst blijspel, expresselijk voor deze gelegenheid geschreven.

Mgr. VUYLSTEKE vond zich zoo echt thuis te midden der Gezellen, bedankte den Directeur, Pater P. POIESZ, hartelijk en beloofde zijn vaderlijken steun aan deze zoo hoogst nuttige instelling, voor wier bloei en ontwikkeling Z.D.H. de beste wenschen uitsprak.

Prijsuitdeeling.

De kinderen der R. K. Scholen hebben feestgevierd deze week. Overal was het prijsuitdeeling, en dat is een blijde dag voor de jeugd. Op de Fratersscholen ging deze prijsuitdeeling met bijzondere plechtigheid gepaard, omdat de nieuwe Bisschop bij deze gelegenheid zijn eerste bezoek aan die scholen brengen zou. De jongens hadden hun best gedaan om bij het openbaar examen nu eens heel goed voor den dag te komen. En werkelijk, het was schitterend. De Fraters hebben wederom bewezen over uitstekende leerkrachten te beschikken. Monseigneur betuigde telkens zijn overgroote tevredenheid over het zeer goede onderwijs, dat Z. D. H. thans van zoo nabij had leeren kennen.

Dat er ter afwisseling van het examen en tot opluistering der feestelijkheid mooi gezongen werd, behoeft eigenlijk niet meer gezegd. Het jongenskoor van Frater *Richardus* is bekend. Maar voegen wij er aanstonds bij, ook de zangers van de School van Pietermaai voldeden zeer goed.

En nu wenschen wij aan leerlingen en Onderwijzers, aan de Eerw Sœurs en Fraters, een prettige, vroolijke vacantie, zoo ten volle verdiend.

Oorlogsschepen.

Hr. Ms. *Utrecht* is Dinsdag naar Bermuda vertrokken ter reparatie.

Het Duitsche schoolschip *Hansa* is Dinsdagmorgen binnengevallen en de *Freya* Donderdag hier weer teruggekeerd.

De *Hansa* vertrekt 10 December a.s. en de *Freya* een paar dagen later.

Zijne Hoogheid,

Prins FRIEDRICH ZU SCHLESWIG-HOLSTEIN-SONDERBURG-GLUCKSBURG gaat steeds vooruit, maar zal nog een 10 tal dagen in het Militaire Hospital blijven om de genezing meer volkomen te doen zijn.

De Hoogedelgestrenge Heer Gouverneur met adjudant, alsmede de Commandanten van Land- en Zeemacht hebben bij Zijne Hoogheid hunne opwachting gemaakt.

Gedecoreerd.

Door den President der Vereenigde Staten van Venezuela werden de heeren S. M. L. MADURO, JOSEPH A. CORREA en S. E. L. MADURO begiftigd met het Borstbeeld van den Bevrijder, 4de klas.

Onze gelukwenschen.

Droevig Ongeluk.

Maandagmorgen werd een los werkman, LEOPOLD PABLO, helpend bij het lossen aan boord van de *Prins der Nederlanden* door den ijzeren haak der kraan meegesleurd en met kracht tegen het schip geslagen. Hij schijnt het bewustzijn onmiddelijk verloren te hebben, viel te water en verdronk.

De 2de Stuurman C. OUD, de 1ste Hofmeester A. C. BAKKER en de matroos N. DIJK waren hem onmiddelijk nagesprongen. Kapitein J. C. METUS liet het schip van den wal halen, maar alles te vergeefs. De Politie begon dadelijk te dreggen en liet RUDOLF JONKHOUT duiken, wien het eindelijk gelukte den drenkeling boven te brengen.

Dr. FERGUSON, Dr. VAN DEN HEUVEL, en Dr. ZEPPENFELDT hebben anderhalf uur beproefd de levensgeesten op te wekken, maar vruchteloos.

Het lijk werd naar het St. Elizabethsgasthuis vervoerd en op kosten der K. W. I. M. begraven.

Eendracht maakt Macht.

Deze Damesvereeniging heeft een mooi succes gehad met haar bazaar. Er was iederen avond druk bezoek en er werd flink gekocht.

De tableaux vivants waren een prachtig lokmiddel. Daar gaat maar één roep over de mooie samenstelling daarvan.

De costumes waren rijk.

Ook de welwillende medewerking der muziek vereeniging *Harmonie* komt een woord van lof toe.

Diner.

De Gouverneur zal hedenavond een diner geven ter eere der Duitsche Officieren.

Koloniale Raad.

De ingekomen stukken werden Woensdagavond door de Raad naar de Afdeelingen verzonden. Ook ontving de Raad een request van Heeren Bakkers, die bezwaar maakten tegen de voorgestelde verhooging van de belasting op het meel.

De Raad benoemde een Commissie om over dit verzoekschrift verslag uit te brengen.

Prinses Juliana.

De Interkoloniale stoomvaart is gisteravond feitelijk reeds geopend, daar de *Prinses Juliana* via Bonaire naar Trinidad vertrok en via de Bovenwindsche eilanden hier zal terugkeeren.

De „Prinses" schitterde van licht en had een aardig gangetje bij haar uitvaart. Maar fluiten, fluiten dat het ding deed, net als een groote boot.

Nu, klein maar dapper, willen we hopen.

Officieele Berichten.

Aan den marechausse 2de klasse I. A. HOLLANDER, is tot verder herstel van gezondheid, eene maand verlofsverlenging verleend.

Aan den marechaussee 2de klasse H. VAN BROECKHUYSEN, is tot herstel van gezondheid, tien dagen verlof verleend.

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

97 ratten
49 muizen.

Reeds een totaal van 26762 ratten
en 112411 muizen.

Regenval.

Gedurende de maand October.

		m.M.
Fort Amsterdam		103.5
Plantage	Knip	71 5
„	Klein Sta. Martha	94.4
„	Siberie	69.5
,	Hoffi abao.	173.9
„	Cas Chikitoe	84.
„	Gr. St. Joris	83.
„	Klein St. Joris	76.
„	Sta. Rosa	100.
	Beekenburg	79.9
„	Noordkant	61.5

Een Belangrijke uitvinding voor den Curacaoschen Landbouw.

Uit Londen wordt bericht, dat daar in landbouwkringen groot opzien verwekt is door een uitvinding van den Engelschen geleerde Melville, die er in geslaagd moet zijn zaaikoren uit te zaaien en daar-

van reeds na *negen* weken de rijpe opbrengst te oogsten. Melville doet daartoe het zaaizaad een scheikundig proces ondergaan, waarvan hij het geheim voorloopig bewaart, maar dat hij bekend zal maken, zoodra hij een voldoend aantal proefnemingen gedaan en maatregelen genomen zal hebben, om zich het eigendomsrecht van zijn uitvinding te verzekeren.

Verscheidene proefnemingen hebben reeds plaats gehad in Engeland. In den omtrek van Londen werden van 18 tot 25 Juli ll. verschillende hoeveelheden zaad, behandeld volgens de methode–Melville, uitgezaaid; in weerwil van het ongunstig weer schoot het zaad overal binnen 5 dagen op en was nu zoover gevorderd dat het in de laatste week van October kon geoogst worden. De uitvinder had ook granen verstrekt aan eenige landbouwers in Saksen, die eveneens dezelfde resultaten verkregen hebben.

Zou die uitvinding van Melville niet van groot belang kunnen worden voor den landbouw in onze kolonie? - Niet onwaarschijnlijk dat diezelfde scheikundige bewerking ook op onze kleine mais met succés kan worden toegepast. Wanneer dan onze kleine mais, die gewoonlijk op Curaçao en Bonaire geplant wordt, evenals de „*maishi raboe*" of „*siete seman*" van Aruba eveneens in *negen* weken tot rijpheid kan komen en geoogst worden, dan zou onze landbouw veel minder afhankelijk zijn van een minder gunstig regenjaar, en mislukking van den maisoogst tot de groote uitzonderingen gaan behooren.

Zoowel onze landbouwkundige alsook de Curaçaosche Maatschappij van Landbouw enz. kunnen zich nu enorm verdienstelijk maken, wanneer door hun tusschenkomst het zóóver kon komen, dat ook de landbouw in onze kolonie de voordeelen van deze uitvinding zou kunnen genieten. Het is te hopen, dat er werkelijk ernstige pogingen toe zullen aangewend en met gunstigen uitslag bekroond worden. Voorshands lijkt mij het aangewezen middel aan Melville een voorstel te doen met onze kleine mais een proef te nemen, door ze dezelfde scheikundige bewerking te laten ondergaan en ze daarna bv. onder controle van den landbouwkundige in den proeftuin op Curaçao uit te zaaien.

Nieuwe Havenwerken.

„Door de Heeren L. M. Leezer en F. W. Everts zijn aan het Bestuur der Kolonie de uitsluitende vergunning aangevraagd om in de haven en in het Schottegat havenwerken aan te leggen w. o. de verbreeding van den havenmond tot 100 M. en kaden in het Schottegat. Zij vragen daarvoor o. a. een subsidie van f150.000 's jaars gedurende 10 jaar en het recht om scheepsongelden te heffen."

De Cur. Ct.

Men zal zich herinneren hoe wij reeds vroeger over een dergelijk voorstel spraken.

Nu een consortium van heeren de verbetering onzer haven aandurft en zulke zware geldelijke offers daarvoor vraagt, mogen wij besluiten, dat in de handelskringen geloofd wordt aan een betere toekomst voor Curaçao's havenbedrijf.

Waarom kan het Bestuur zelf dan niet doen ter wille van het algemeen belang, wat anderen vragen te doen op de eerste plaats ter wille van hun eigen belang? De verkregen winst zal dan blijven ten voordeele der Kolonie.

Scheepvaart.

In dank ontvangen van het kantoor van in- en uitklaring den Staat der scheepvaartbeweging gedurende de maand November.

Ingeklaard werden:
Stoomschepen 29.
Zeilschepen 103.

Totaal 132 schepen

Makende met de vorige maanden een totaal generaal van 1459 schepen, kustvaarders en visschersbooten niet medegerekend.

Buitenland.

DUITSCHLAND.

Het herstel der eenheid onder de Duitsche Katholieken.

Het jongste nummer van de „Osservatore" bevat een interessant artikel over de oneenigheden onder de Duitsche Katholieken en de pogingen tot herstel der eenheid door hen aangewend. Wij ontleenen er het volgende aan:

Zooals bekend is, schrijft de „Osservatore Romano", bestonden er in den laatsten tijd tusschen de katholieken van Duitschland verdeeldheid en meeningsverschillen, die terecht te vreezen gaven voor de toekomst van deze katholieke bevolking, die tot dusverre zoo schitterende bewijzen had gegeven van hare organiseerende macht en haar werkkracht.

Maar allengs zijn de gemoederen tot bedaren beginnen te komen, en zagen de vijanden der katholieken met verbazing, en niet zonder teleurstelling, dat aan den horizon weder de eendracht en de eenheid opdoemden.

Het zou te lang zijn om hier in bijzonderheden te treden omtrent de opeenvolgende phasen dezer inwendige verdeeldheid; het zij voldoende, hier alleen op te merken, dat zij betrekking had op de juiste bepaling van den aard van het Centrum, en op de arbeiderskwestie.

Wat het Centrum betreft, waren twee afgevaardigden, Roeren en Bitter, van oordeel, dat het begrip van het wezen van het Centrum, zooals het tot nu toe opgevat werd, niet klaar en uitdrukkelijk genoeg was in zijn verhoudingen tot de katholieke idee. Men beschouwde het Centrum als eene politieke partij, waarvan het doel was, de vrijheid van den godsdienst te verdedigen, en mèt de andere partijen van orde samen te werken aan den inwendigen en stoffelijken vooruitgang van het vaderland.

Bijna alle afgevaardigden van het Centrum waren altijd katholieken; vroeger waren er meer protestanten dan thans. Al deze katholieke afgevaardigden hadden er zich steeds een gewetensplicht van gemaakt, de voorschriften van het katholiek leven op te volgen bij alle godsdienstige en zedelijke vraagstukken, en de Katholieke bevolking van Duitschland schonk aan deze partij dan ook steeds haar volle vertrouwen.

Maar sommige Katholieken waren van gevoelen, dat deze verhoudingen, die inderdaad bestonden tusschen het Centrum en de Katholieke bevolking, duidelijker en scherper moesten uitgedrukt worden in het program zelf van het Centrum; de twee genoemde afgevaardigden maakten zich tot de spreekbuizen van dit verlangen, en zoo werd het Centrum beschreven als een politieke partij, gebaseerd op de Katholieke opvatting.

Wilde men door deze bepaling te kennen geven, dat de Katholieke leden van het Centrum bij alle beginselkwestiën de voorschriften van den Katholieken godsdienst hadden te volgen, dan bracht zij eigenlijk niets nieuws en kon zij vrijwel als overbodig beschouwd worden. Men meende dus in deze bepaling een zekere neiging te ontdekken om het politieke karakter der partij te veranderen, en nu was het te vreezen, dat de tegenstanders van het Centrum daarin eene omzetting in eene confessioneele partij konden zien, iets wat in een land met gemengden godsdienst, zooals Duitschland, ernstige moeilijkheden voor het Centrum ten gevolge zou kunnen hebben. De overige afgevaardigden van het Centrum maakten zich dan ook met reden bezorgd over de ernstige gevolgen, welke eene verandering in het program en in het begrip van het wezen van het Centrum na zich zou kunnen sleepen. En de onverholen blijdschap, waarmede de liberale bladen deze nieuwe beweging begroetten, bewees voldoende, dat daarvoor het tijdstip nù niet gelegen was.

Meer dan een jaar lang werd het geschil over de bepaling van het Centrum voortgezet in de pers en in anonieme brochuren (waarvan de schrijvers overigens genoeg bekend zijn), en wel met min of meer heftigheid. Want, zooals onvermijdelijk is bij soortgelijke geschillen, ontbrak het niet aan overdrijvingen; men begon zelfs te vreezen, dat deze verdeeldheid een steeds dieperen klove zou slaan, te meer daar de polemiek in de pers maar niet scheen te willen luwen.

Evenwel sinds twee maanden begon men ernstige pogingen aan te wenden om tot overeenstemming te geraken, en deze pogingen werden eindelijk met succes bekroond in eene vergadering van het Centrum te Berlijn, op 24 October ll.

De afgevaardigde Roeren verklaarde, dat hij voor de bepaling van het wezen van het Centrum van nu af de formule aanvaardde, zooals die was vastgesteld op 28 November 1909, dat hij niet den minsten twijfel wilde laten voortbestaan omtrent de oprechtheid zijner adhesie en hij verder van alle polemiek over dit vraagstuk afzag. Tevens besloot de vergadering, tot de geheele katholieke pers het verzoek te richten, voortaan geen polemische artikelen over dit onderwerp op te nemen.

* * *

Ook omtrent de sociale en arbeiderskwestie bestond een levendige strijd. De Katholieke arbeiders zijn reeds georganiseerd in Katholieke vereenigingen, die er op de eerste plaats naar streven, in de arbeiders de Katholieke overtuigingen levendig te houden, en die de sociale vraagstukken behandelen volgens de voorschriften van den Katholieken godsdienst. In het bijzonder dient hier opgemerkt, dat de Katholieke Verein den grondslag vormt van alle arbeidsorganisatie in Duitschland. Had men dit beginsel steeds goed voor oogen gehouden en daarop in het bijzonder de aandacht gevestigd, dan zou wellicht veel oneenigheid en misverstand voorkomen zijn geworden.

Maar aangezien de Katholieke Verein zich, als zoodanig, niet met de vereischte zorg kon bezig houden met de stoffelijk belangen der arbeiders, tenzij met aanzienlijk nadeel voor het godsdienstig en zedelijk moment, werden er in 1898 syndicaten of vakvereenigingen opgericht, die de arbeiders moesten beschermen tegen de patroons, en hen verhinderen deel te nemen aan de machtige organisatie der socialistische syndicaten. Het beslist practisch doel dezer vakvereenigingen was voornamelijk, voor de werklieden gunstige arbeidscontracten te verkrijgen, en hen aldus te beveiligen tegen het socialisme, dat hun deze zelfde voordeelen als een verlokkende, spijs voorhield, en waaraan zij stellig geen weerstand geboden zouden hebben, wanneer zij niet elders hulp en bescherming vonden. Deze vakvereenigingen werden dus opgericht tegen het socialisme, en zoo moest eigenlijk hun naam luiden: antisocialistische vakvereenigingen. Vandaar stond er geen bezwaar, om ook protestantsche arbeiders aan te nemen, die anders verloren zouden gaan aan het socialisme. Zij werden genoemd: christelijke vakvereenigingen, maar hun doel en streven was zoo duidelijk bepaald en vastgesteld, dat zij bij niemand in verdenking schenen te kunnen komen. Toch waren sommige Katholieken van meening, dat deze christelijke vakvereenigingen gebaseerd waren op een interconfessioneelen grondslag en werd de kwestie overgebracht van het terrein der praktijk naar dat der theorie; d. w. z. dat meer aandacht werd geschonken aan de vraag over den godsdienstigen grondslag, die de Katholieke arbeiders moest vereenigen met de protestantsche arbeiders, in plaats van deze vereeniging te beschouwen als eene zuiver practische antisocialistische organisatie.

En zoo werd dan eene nieuwe organisatie opgericht, n.l. die der Katholieke vakvereenigingen, met haar centrum te Berlijn, terwijl de centrale zetel der christelijke vakvereenigingen te Keulen gevestigd was.

Maar deze Katholieke vakvereenigingen konden alleen slagen in gewesten, waar het arbeidsleven nog weinig ontwikkeld was, want al spoedig bewees de ondervinding, dat alleen de christelijke vakvereenigingen werkelijk iets vermogen tegen de socialistische beging. Terwijl de christelijke vakvereenigingen 300.000 leden tellen, waarvan 40.000 protestanten en 260000 Katholieken, tellen de zuiver Katholieke vakvereenigingen slechts 15.000 leden.

Intusschen werd deze kwestie over de vakvereenigingen 't uitgangspunt van eindelooze strijdschriften, die in hoofdzaak liepen over het interconfessioneele karakter dier vereenigingen — een strijd die bij sommige gelegenheden tamelijk heftig opvlamde en daarom ook levendig de aandacht trok van de liberale pers, die deze inwendige verdeeldheid met heimelijk welbehagen gadesloeg.

Haar vreugde zou echter niet van langen duur zijn. Kardinaal Fischer, van Keulen, verklaarde in zijn schitterende rede van 16 Oct. l.l., dat er volmaakte eenheid heerschte tusschen de Kardinalen van Duitschland en het overige Episcopaat, en de daarop volgende verklaringen van Kardinaal Kopp, van Breslau, lieten daarover niet den minsten twijfel bestaan.

Anderzijds trad ook in den laatsten tijd veel duidelijker en scherper aan het licht het groot belang van Katholieke Vakvereenigingen van arbeiders, als grondslag van sociale organisatie, en men is dan ook voornemens gedurende dezen winter wederom met kracht voort te gaan, om nieuwe vereenigingen op te richten, en de reeds bestaande te versterken. Nergens ontwikkelen de Katholieke Vereenigingen van arbeiders zich zoozeer, als in de gewesten, waar de christelijke vakvereenigingen zich verspreiden, en wanneer deze twee vormen van organisatie zich, zooals tot dusverre, gelijkelijk naast elkander ontwikkelen, is er niets te vreezen voor de Katholieke overtuiging der arbeiders. Overigens spreekt het vanzelf, dat de christelijke vakvereenigingen hunne 40.000 protestantsche leden niet kunnen overleveren aan de handen van het socialisme, iets wat zou gebeuren, wanneer ook zij omgezet werden in zuiver Katholieke vakvereenigingen.

Wel zijn er onder de Katholieken van Duitschland eenige stemmen opgegaan die een zekere ontstemming te weeg brachten: ook werd er gesproken van een op handen zijnde ingrijpen van Rome tegen het Centrum, de christelijke vakvereenigingen en de Volksverein, maar het zijn alleen de vijanden der Kerk, die zulke geruchten hebben kunnen verspreiden, te meer daar de bedoeling er van maar al te doorzichtig is.

Het is te hopen dat een geduldig en volhardende arbeid opnieuw de ongerustheid uit de gemoederen verbanne die in de huidige toestanden de noodzakelijke actie zoozeer zou verlammen, vooral nu de aanstaande verkiezingen gevaarlijk dreigen te worden voor de Katholieken. Deze verkiezingen zullen wellicht plaats hebben in de aanstaande lente en het is inderdaad zeer wenschelijk dat van nu af geen kostbare tijd verloren worde met onvruchtbare geschillen, maar dat men integendeel ijverig arbeide in nauwe vereeniging met de bisschoppen en in trouwe aanhankelijkheid jegens den Heiligen Stoel.

De toestand in Venezuela.

Het „Hbld." ontving van den heer Carlos Grisanti, gedelegeerde der Venezolaansche regeering voor de onderhandelingen met ons land betreffende de nog aanwezige punten van geschil, een schrijven, waaraan wij het volgende ontleenen:

Om een juist denkbeeld te geven van den tegenwoordigen, gunstigen financieelen toestand van mijn land, is het voldoende te constateeren, dat de fonsen, zoowel der publieke schuld als van de particuliere ondernemingen van handel en nijverheid in den laatsten tijd daar enorm zijn gestegen. De aandeelen der „bank van Venezuela", welke als het middelpunt van het credietwezen der republiek is te beschouwen, noteeren nu tot 20 pct. premie.

Gedurende, de regeering van generaal Gómez heeft zich te Puerto-Cabello eene kapitaalkrachtige Engelsche maatschappij gevestigd voor de bereiding en het export van door bevriezing geconserveerd vleesch, waardoor ook de veehandel zijne markt belangrijk zag uitgebreid.

Een belangrijk Engelsch syndicaat zal ongeveer binnen eene maand een aanvang nemen met de explotatie van petroleumbronnen van het land, terwijl op de Londensche markt onder zeer gunstige voorwaarden de verkoop is tot stand gekomen van eene zeer groote uitgestrektheid gronden, aan de oevers van den Orinoco, alwaar het syndicaat, dat als kooper optreedt van plan is cultuurondernemingen te vestigen en zich op veeteelt toe te leggen.

De in de helft van het loopende jaar tot stand gekomen mijnwet vergemakkelijkt ten zeerste het verkrijgen en de exploitatie der mijnen, zoowel voor de Venezolanen als voor vreemdelingen, welke laatsten ten opzichte van deze industrie evenals in het genot van elke andere burgerrechten met de eersten zijn gelijk gesteld. Ook maken kapitalisten van andere natiën, aanstalten om binnenkort in de Juruary-steek eenige goudmijnen te ontginnen.

Het is ook niet juist, dat aan de vaart van zeilschepen langs de Venezolaansche kusten moeilijkheden zijn in den weg gelegd; de zaak is dat de regeering, [nu de stoomvaart zich zoo buitengewoon uitbreidt] maatregelen nam, om zooveel mogelijk de nadeeligen gevolgen te voorkomen, welke de concurrentie voor die schepen zou kunnen opleveren.

De beschuldigingen tegen generaal Gomez zijn in alle opzichten onjuist. De achting en genegenheid, die het Venezolaansche volk generaal Gómez toedraagt worden het best bewezen door de talrijke uitingen van sympathie, die hij onlangs bij gelegenheid der sameuzwering tegen zijn leven van alle maatschappelijke kringen mocht ontvangen."

Advertentien.

Drukker:
B. L. BOGAERS.